

SUMMARY

The following thesis raises the issue of the sense of honour among highlanders in Podhale region. In the source of literature itself, different references to highland honour have appeared (i.a. Tischner, 1994; Rak, 2015; Hodorowicz, Sadecki, 2017). Despite this, the term highland honour is frequently used equivocally and the problematic aspects of sense of honour has not been explored narrowly so far.

The aim of the following thesis is to examine and to take a closer look at the "sense of honour" term among highlanders from Podhale region. The author of the following thesis tried to determine whether the temper, aggression, the tendency to take a risk, sense of power, and psychological sex affect the sense of honour. The author of the thesis attempted to verify whether the sense of honour of highlanders from Podhale region is dependent from sociodemographic factors.

Furthermore, current research results have been discussed. Characteristics of highland women and highland men from Podhale regions were presented as well. The author draws attention to the fact that the aetiology and the specificity of highland honour and the appearance of the culture of honor in highlanders.

As far as the empirical part of the thesis is concerned, the author started with bringing the method closest, own research issues, and to characterize measuring (including the authorial questionnaire of Poczucie Honoru). Next, different statistical analyses have been presented. The main objective of them was to get the answers for research questions and verifying statistical hypotheses. The given results showed essential relation between the sense of honour, temper, aggressiveness, tendency to take risks, sense of power, and psychological sex. Moreover, essential statistics influence sociodemographical factors such as age and, origin on dependencies analyzed in this work. The conclusion emphasizes that empirical data proves that sense of highland people's honour is a real phenomena.

Keywords: sense of honor, culture of honor, highlanders from Podhale region, temperament, aggressiveness, tendency to take risks, sense of power, sex, gender.

16.02.2021 Beata Jarmyż

STRESZCZENIE

Niniejsza praca podejmuje tematykę poczucia honoru wśród góralek i górali podhalańskich. W samej literaturze przedmiotu znajdują się liczne odwołania do honoru górali (m.in. Tischner, 1994; Rak, 2015; Hodorowicz, Sadecki, 2017), mimo to pojęcie „honor górali” używane jest w różnych kontekstach, a problematyka poczucia honoru nie była dotychczas eksplorowana badawczo.

Celem pracy było przyjrzenie się zagadnieniu poczucia honoru wśród góralek i górali podhalańskich. Planowane było ustalenie, czy temperament, agresywność, skłonność do podejmowania ryzyka, poczucie władzy związane są z poczuciem honoru. Celem podjętych badań była także próba weryfikacji, czy poczucie honoru u Podhalan jest zależne od czynników socjodemograficznych.

W części teoretycznej zaprezentowano dotychczasowe założenia teoretyczne związane z pojęciem „honor” oraz omówiono aktualne wyniki badań naukowych dotyczących omawianej tematyki. Przedstawiono również charakterystykę góralek i górali podhalańskich, zwrócono uwagę na etiologię i specyfikę honoru góralskiego oraz występowanie elementów kultury honoru u górali.

Część empiryczną rozpoczęto od przedłożenia metody i problematyki badań własnych oraz scharakteryzowania narzędzi pomiarowych (w tym autorskiego kwestionariusza Poczucia Honoru). Następnie zaprezentowano analizy statystyczne, których celem było uzyskanie odpowiedzi na postawione pytania badawcze i weryfikacja hipotez. Uzyskane rezultaty wykazały istotny związek pomiędzy poczuciem honoru a temperamentem, agresywnością, skłonnością do podejmowania ryzyka, poczuciem władzy oraz płcią psychiczną. Dodatkowo wykazano istotne statystycznie oddziaływanie czynników socjodemograficznych (m.in. wieku, pochodzenia) na analizowane zależności. Pracę zamykają wnioski i dyskusja dotycząca otrzymanych wyników. Uzyskane dane empiryczne dowodzą, że poczucie honoru jest fenomenem żywym i wyraźnie obecnym pośród górali podhalańskich.

Słowa kluczowe: poczucie honoru, kultura honoru, góralki i górale podhalańscy, temperament, agresywność, skłonność do podejmowania ryzyka, poczucie władzy, płęć, płęć psychologiczna.

16. 02. 2021 *Beata Jaroszyńska-Urbaniak*